L. A. GEELHOED

FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2005. december [1]

I – Bevezetés

1. Az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: EAK-Szerződés) 141. cikke alapján kezdeményezett jelen eljárásban a Bizottság annak megállapítását kéri, hogy az Egyesült Királyság – mivel nem tájékoztatta előzetesen a gibraltári lakosságot a gibraltári kikötőben horgonyzó, a Királyi Haditengerészet kötelékébe tartozó atom-tengeralattjáróval kapcsolatos radiológiai veszélyhelyzet esetén követendő egészségvédelmi intézkedésekről, – nem teljesítette a 89/618/Euratom tanácsi irányelv (a továbbiakban: 89/618 irányelv) 5. cikke (3) bekezdéséből eredő kötelezettségét. [2]

2. A központi kérdés itt egyszerűen az, hogy a jelen ügy a Bíróság által nemrégiben a C-61/03. sz. Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben lefektetett elvek alapján kerül-e eldöntésre. [3] Abban az ügyben a Bíróság elutasította a Bizottság azon érveit, miszerint az Egyesült Királyság – azáltal, hogy nem közölte a Bizottsággal a korábban katonai célokat szolgáló atomreaktor leszerelésével kapcsolatban a radioaktívhulladék-ártalmatlanítási tervre vonatkozó általános adatokat – nem teljesítette az EAK 37. cikkből eredő kötelezettségét. A Bíróság indokolásának lényege a következő:

„[...] a Szerződésben bármiféle olyan eltérés hiánya, amely a tagállamok számára [az alapvető nemzetvédelmi érdekeikre] hivatkozást és ezek védelmét lehetővé tevő részletes szabályokat állapítana meg, arra enged következtetni, hogy a katonai területre tartozó tevékenységekre e Szerződés hatálya nem terjed ki."

3. A kérdés ezért itt a következő: Ez a megállapítás enged-e teret a jelen ügy megkülönböztetésére?

1 – Eredeti nyelv: angol.

2 – A lakosságnak a radiológiai veszélyhelyzet esetén alkalmazandó egészségvédelmi intézkedésekről és a védekezés során irányadó magatartási szabályokról történő tájékoztatásáról szóló, 1989. november 27-i 89/618/Euratom tanácsi irányelv (HL L 357., 31. o; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 366. o.).

3 – C-61/03. sz. Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2005. április 12-én hozott ítélet (EBHT. 2005., I-2477. o.).

II – Jogi háttér

4. Az EAK 30. cikk, amely az EAK-Szerződés „Egészségvédelem" címet viselő második címe III. fejezetének részét képezi, előírja, hogy „A Közösségen belül alapvető előírásokat kell megállapítani a lakosság és a munkavállalók egészségének az ionizáló sugárzásból eredő kockázatokkal szembeni védelmére vonatkozóan."

5. Az EAK 31. cikk előírja, hogy „Az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, miután az eljuttatta hozzá e bizottságok véleményét, minősített többséggel elfogadja az alapvető előírásokat." Ez a cikk képezi az 89/618 irányelv jogi alapját, melynek célkitűzése, hogy „[...] közösségi szinten közös célokat kíván meghatározni a lakosság tájékoztatására vonatkozó intézkedések és eljárások tekintetében, a radiológiai veszélyhelyzet esetén biztosított egészségvédelem javítására." [4]

6. Ennek érdekében a 89/618 irányelv a tájékoztatási kötelezettség három kategóriáját határozza meg a tagállamok részére: az első a radiológiai veszélyhelyzet esetén valószínűleg érintetté váló lakosság előzetes tájékoztatására (5. cikk); a második a radiológiai veszélyhelyzet bekövetkezésekor ténylegesen érintett lakosság tájékoztatására (6. cikk); és a harmadik azon személyek tájékoztatására vonatkozik, akik a radiológiai veszélyhelyzetben a segítségnyújtás megszervezésében részt vehetnek (7. cikk).

7. Az első kategóriát illetően a 89/618 irányelv 5. cikke előírja:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a radiológiai veszélyhelyzetben [5] valószínűleg érintett [helyesen: veszélyhelyzet esetén valószínűleg érintetté váló] lakosság tájékoztatást kapjon a rá vonatkozó egészségvédelmi intézkedésekről, és az ilyen veszélyhelyzetben tanúsítandó magatartásról.

(2) A nyújtott tájékoztatás legalább az I. mellékletben felsoroltakat tartalmazza.

(3) Ezt a tájékoztatást az (1) bekezdésben említett lakossággal kérelem nélkül közölni kell.

4 – 89/618/Euratom irányelv 1. cikk.

5 – A „radiológiai veszélyhelyzet" meghatározását a 89/618/Euratom irányelv 2. és 3. cikke tartalmazza.

(4) A tagállamok rendszeres időközönként, illetve akkor, ha a leírt intézkedésekben jelentős változások történnek, naprakésszé teszik és közreadják az információt. Az információ állandóan a lakosság rendelkezésére áll."

8. A 89/618 irányelv 4. cikke a „radiológiai veszélyhelyzetben valószínűleg érintett lakosság[ot] [helyesen: veszélyhelyzet esetén valószínűleg érintetté váló lakosságot]" [...] úgy határozza meg, mint „a lakosság bármely csoportja, amelyre vonatkozóan radiológiai veszélyhelyzet bekövetkezése esetén azonnal különleges védintézkedéseket hoznak."

9. A 89/618 irányelv I. melléklete az 5. cikk szerint adandó előzetes tájékoztatást a következőképpen határozza meg: 1. Alapvető tények a radioaktivitásról és az emberekre és környezetre gyakorolt hatásáról; 2. Az adott radiológiai veszélyhelyzetek különböző típusai és következményük a lakosságra és a környezetre; 3. A radiológiai veszélyhelyzet esetén a lakosság figyelmeztetésére, védelmére és mentésére irányuló szükségintézkedések; és 4. Radiológiai veszélyhelyzet esetén a lakosságra irányadó magatartási szabályokra vonatkozó információ.

III – A tényállás és az eljárás

10. 2000. májusában a Királyi Haditengerészet kötelékébe tatozó „HMS Tireless" nevű atommeghajtású tengeralattjáró javítási munkálatok elvégzése céljából a gibraltári kikötőben horgonyzott, az atomreaktorát érintő, a Földközi tengeren elszenvedett kisebb balesetet követően. A javítási munkálatok 2001. májusáig tartottak. 2000 folyamán a Bizottsághoz hat panasz érkezett a javítási munkálatokat illetően, amelyek következtében felhívta az Egyesült Királyság kormányát arra, hogy szolgáltasson tájékoztatást a munkálatokról és arról, hogy a lakosság számára milyen tájékoztatást adott a radiológiai veszélyhelyzet esetére vonatkozó egészségvédelmi intézkedéseket illetően.

11. A felhívásra adott válaszában az Egyesült Királyság Kormánya kifejtette, hogy álláspontja szerint az EAK-Szerződés az atomenergiának csak a polgári és a kereskedelmi hasznosítására vonatkozik, a katonaira nem. Továbbá, a Gibraltar Public Safety Scheme (a továbbiakban: GIBPUBSAFE), a Gibraltár területére vonatkozó készenléti terv, amely a United Kingdom Ministry of Defence (az Egyesült Királyság védelmi minisztériuma) és a gibraltári kormány hatóságai által az atommeghajtású hadihajók baleseteinek esetén teendő intézkedéseire nézve szolgáltat háttér-információt és útmutatót, a gibraltári közkönyvtárban szabadon hozzáférhető.

12. A Bizottság, úgy ítélve meg, hogy a GIBPUBSAFE nincs összhangban az 89/618

irányelvvel, felszólító levelet, majd indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, melyet a jelen eljárás követett.

13. A jelen ügyben a Bizottság, az Egyesült Királyság, és az Egyesült Királyság érdekében beavatkozó Francia Köztárság nyújtott be írásbeli beadványt. Az Egyesült Királyság a C-61/03. sz. üggyel való egyesítés iránti kérelmet nyújtott be arra hivatkozva, hogy a két ügyben közös kérdés az EAK-Szerződésnek az atomenergia védelmi célú felhasználására való alkalmazhatósága. Habár a Bizottság egyetértett a kérelemmel, az egyesítés iránti kérelmet végül elutasították, mivel a két ügy eltérő eljárási szakaszban volt. A C-61/03. sz. ügyben 2005. április 12-én hoztak ítéletet. Jelen ügyben 2005. október 13-án tartottak tárgyalást, amelyen valamennyi fél szóbeli észrevételeket terjesztett elő.

IV – A felek érvei

A – *Bizottság*

14. A Bizottság írásbeli beadványában érveit arra az állításra alapozza, hogy az EAK-Szerződés második címe III. fejezetének részét képező EAK 31. cikk valamennyi forrásból származó ionizáló sugárzásra alkalmazandó, beleértve a katonai tevékenységből származó sugárzást is. A Bizottság elismeri, hogy a C-61/03. sz. ügyben ugyanezen kérdés merült fel, és megismétli az abban az ügyben tett egyes megállapításait. Különösen hangsúlyozza, hogy a Közösség nem tudná az EAK-Szerződés célkitűzéseit teljes mértékben és hatékonyan elérni, ha az egészségvédelemre vonatkozó rendelkezéseinek hatálya nem terjedne ki valamennyi forrásból származó ionizáló sugárzásra, beleértve a katonai tevékenységből származó sugárzást is. [6]

15. A Bizottság szóbeli előterjesztésében azonban tudomásul veszi a Bíróságnak a C-61/03. sz. ügyben tett megállapítását, miszerint a katonai területre tartozó tevékenységekre az EAK-Szerződés hatálya nem terjed ki. Mindazonáltal megkísérel különbséget tenni ezen ítélet és a jelen eset között. Álláspontja szerint a jelen ügy nem tartozik a „katonai terület" kategóriájába, mivel a 89/618 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése alapján adandó tájékoztatás általános, a lakosság által radiológiai veszélyhelyzet esetében követendő egészségvédelmi intézkedésekre vonatkozik, a sugárzás (katonai) eredete

6 – A Bizottság, mint a C-61/03. sz. ügyre vonatkozó beadványában is, hivatkozik a Bíróságnak a 70/88. sz. Parlament kontra Tanács ügyben tett megállapítására, amely a lakosság egészségének a „bármilyen forrásból származó" ionizáló sugárzásból eredő veszélyekkel szembeni állandó és hatékony védelme biztosításának szükségességére vonatkozott [C-70/88. sz. Parlament kontra Tanács ügyben hozott ítélet (EBHT 1991., I-4529. o.) 14. pontja], valamint hivatkozott még az EAK-Szerződés történelmi összefüggéseire, amelyet olyan korban kötöttek, amikor a nukleáris energiát még elsősorban katonai célokra hasznosították.

tére vonatkozó bármilyen utalás nélkül. A Bizottság álláspontja szerint ez nem nemzetvédelmi, hanem polgári védelmi kérdés. Kizárt dolog, hogy a lakosságnak adandó ilyen tájékoztatás a tagállam katonai érdekeit veszélyeztetné.

16. Fentiek alapján a Bizottság előadja, hogy az Egyesült Királyság azáltal, hogy Gibraltáron a radiológiai veszélyhelyzet esetén valószínűleg érintetté váló lakosságot előzetesen nem tájékoztatta, megsértette a 89/618 irányelv 5. cikkének (3) bekezdését. A Bizottság álláspontja szerint e tekintetben nem elegendő, ha valamely készenléti terv, mint a GIBPUBSAFE, egy közkönyvtárban „igény esetén" a lakosság számára elérhető: az 5. cikk (3) bekezdése szerint a lakosság számára a tájékoztatást az Egyesült Királyságnak kérés nélkül kell megadnia. Továbbá, az irányelv központi célkitűzése – a radiológiai veszélyhelyzet esetén valószínűleg érintetté váló lakosság védelme – nem lenne hatékonyan megvalósítható, ha a katonai forrásból származó sugárzást kizárnák a hatálya alól.

B – *Az Egyesült Királyság és a Francia Köztársaság*

17. Az Egyesült Királyság előadja, hogy a jelen ügy kimenetele a Bíróságnak a C-61/03. sz. ügyben tett azon megállapításából következik, miszerint az EAK-Szerződés, beleértve annak második címe III. fejezetét, nem alkalmazható az atomenergia katonai hasznosításából eredő sugárzásra. Az Egyesült Királyság e tekintetben megismétli a fenti ügyben előadott jogi érveit, kiemelve az EK-Szerződés 296. cikkéhez hasonló, a tagállamok részére katonai érdekeikre tekintettel biztosított általános mentesség vagy eltérés hiányát az EAK-Szerződésben. Az Egyesült Királyság álláspontja szerint nincs alap a C-61/03. sz. ügy tárgyát képező EAK 37. cikk, és a jelen ügy tárgyát képező, az EAK 31. cikk hatályának megkülönböztetésére. Az Egyesült Királyság hangsúlyozza, hogy az 89/618 irányelv, mint másodlagos jog, hatályának ugyanannak kell lennie, mint az EAK-Szerződés második címe III. fejezetének. Előadja, hogy a GIBPUBSAFE, mint a csupán az atommeghajtású hadihajók esetleges baleseteire vonatkozó, és a védelmi minisztérium által készített készenléti terv, nem tartozik az 89/618 irányelv által meghatározott kötelezettségek hatálya alá.

18. A Francia Köztársaság, fenntartva a C-61/03. sz. ügyben az Egyesült Királyságot támogató álláspontját, azzal érvel, hogy a fenti ügyben hozott döntés kiterjed a jelen ügyre, amennyiben a katonai területre tartozó tevékenységekre az EAK-Szerződés nem vonatkozik.

V – Elemzés

19. Mint az a fentiekből is egyértelmű, jelen ügy a C-61/03. sz. ügyben hozott ítélet hatályának kérdésétől függ, különösen attól, hagy-e az ítélet némi mozgásteret az 89/618 irányelvben meghatározott, a katonai hadihajóval kapcsolatos radiológiai veszélyhelyzet esetén a veszélyhelyzet esetén valószínűleg érintetté váló lakosság tekintetében alkalmazandó egészségvédelmi intézkedésekről és a védekezés során irányadó magatartási szabályokról történő tájékoztatási kötelezettséget illetően. A kérdésre adandó válasz először is, nyilvánvalóan, az ítélet megállapításainak és indokolásának alapos vizsgálatát igényli.

A – *A C-61/03. sz. ügyben hozott ítélet*

20. Amint az fent kifejtésre került, abban az ügyben a Bizottság annak megállapítását kérte, hogy az Egyesült Királyság – mivel nem közölte a Bizottsággal a korábban katonai célokat szolgáló atomreaktor (nevezetesen Greenwichben, a Royal Naval College-ban található „Jason" atomreaktor) leszerelésével kapcsolatban a radioaktívhulladék-ártalmatlanítási tervre vonatkozó általános adatokat – nem teljesítette az EAK 37. cikkből eredő kötelezettségét.

21. A Bíróság a Bizottság keresetének elutasítása során először a jogvita saját megítélése szerinti vitás kérdéseit határolta körül. A Bíróság, miközben megjegyezte, hogy a Bizottság bizonyos érvei az EAK-Szerződés második címe III. fejezetének részét képező 37. cikkben meghatározott különös egészségvédelmi célkitűzéseken alapulnak, kiemelte, hogy a Bizottság „azt nem tette hozzá pontosítólag, hogy e fejezet rendelkezéseinek hatálya más lenne, mint e Szerződés többi rendelkezésének." [7] A Bíróság ezzel szemben a felvetett kérdés szélesebb értelemben vett meghatározását tartotta kívánatosnak, nevezetesen: hogy az atomenergia katonai hasznosítása az EAK-Szerződés egészét tekintve annak hatálya alá tartozhat-e. [8]

22. A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy a honvédelemhez kötődő tevékenységeket e hatályból kifejezetten kizáró rendelkezés nincs. [9] Mindazonáltal azt a következtetést vonta le, hogy a katonai területre tartozó tevékenységek, három fő érv alapján, az EAK-Szerződés hatályán kívül esnek.

7 – A fenti 3. lábjegyzetben hivatkozott C-61/03. sz. Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben hozott ítélet 24. pontja.

8 – Lásd fent, 25. pont.

9 – Lásd fent, 28. pont.

23. Először, a Bíróság az EAK-Szerződés preambulumának, és az EAK. 1. és 2. cikkben meghatározott célkitűzéseinek jelentőségét vizsgálta, megállapítva, hogy az aláírók „e Szerződés nem katonai jellegét [...] kívánták hangsúlyozni", és „a Szerződésben követett célok mindenekelőtt polgári és kereskedelmi jellegűek." [10]

24. Másodszor, a Bíróság áttekintette a Szerződés kidolgozása történelmi összefüggéseinek jelentőségét, megállapítva, hogy ezek az elemek „nem elegendőek annak bizonyítására, hogy a Szerződés alkotóinak szándékában állt a katonai atomenergia-létesítményeket és -alkalmazásokat is e Szerződés rendelkezéseinek hatálya alá vonni," mivel a tárgyalásokon részt vett államok képviselői e kérdést „függőben hagyták". [11]

25. Harmadszor, a Bíróság kiemelte, hogy az EAK-Szerződés több rendelkezése „jelentős hatáskört juttat a Bizottságnak, megengedve aktív beavatkozását szabályozás útján vagy egyedi határozatokat tartalmazó vélemény formájában különféle olyan tevékenységi területeken, amelyek az atomenergia közösségbeli hasznosítását érintik." [12] A Bíróság itt kifejezetten az EAK-Szerződés második címe III. fejezetének rendelkezéseire hivatkozott (habár az EAK-Szerződés 31. cikket nem említette kifejezetten). Mivel e rendelkezéseknek a katonai létesítményekre, katonai kutatási programokra és más katonai tevékenységekre való alkalmazása „a tagállamok alapvető honvédelmi érdekeit veszélyeztetné", a Szerződésben bármiféle olyan eltérés hiánya, amely a tagállamok számára ezen érdekek védelmét lehetővé tevő részletes szabályokat állapítana meg, „arra enged következtetni, hogy a katonai területre tartozó tevékenységekre e Szerződés hatálya nem terjed ki." [13] Másként fogalmazva „a Szerződés hatálya nem terjed ki az atomenergia katonai célú hasznosítására." [14]

26. A Bíróság ezt az általános következtetést azzal enyhítette, miszerint ez a megállapítás „semmiben nem csökkenti a lakosság egészségének és a környezetnek az atomenergia – akár katonai célú – hasznosításával kapcsolatos veszélyekkel szembeni védelme alapvető fontosságát", mivel ugyan az a Szerződés nem biztosít a Közösségnek konkrét eszközt e cél elérésére, „ám nem zárható ki, hogy az EK-Szerződés vonatkozó rendelkezéseinek alapján megfelelő intézkedések fogadhatók el." [15]

10 – Lásd fent, 26. és 27. pont.
11 – Lásd fent, 29. pont.
12 – Lásd fent, 35. pont.
13 – Lásd fent, 36. pont.
14 – Lásd fent, 44. pont.
15 – Lásd fent.

B – A C-61/03. sz. ügy megkülönböztethető-e a jelen ügytől?

27. Először is, vitathatatlan, hogy a jelen ügyben szóban forgó atomenergia forrása, az Egyesült Királyság haditengerészetének kötelékébe tartozó atommeghajtású tengeralattjáró, katonai természetű. Ez még nyilvánvalóbb, mint a C-61/03. sz. ügy tényállása esetében, amely egy korábban katonai célokat szolgáló atomreaktor leszereléséből származó radioaktív hulladékkal volt kapcsolatos.

28. Megállapítanám továbbá, hogy az ítéletben az atomenergia katonai hasznosításának az EAK-Szerződés hatálya alóli kivonására vonatkozó megállapítások tágan és egyértelműen kerültek megfogalmazásra. A Bíróságnak az ítélet 44. pontjában tett megállapítása, miszerint: „a Szerződés hatálya nem terjed ki az atomenergia katonai célú hasznosítására", első látásra is kategorikus és feltétlen. [16]

29. Az egyetlen megfontolásra váró kérdés ezért az marad, hogy vajon ezek a megállapítások a kifejezésbeli árnyalatok értelmezésével megkülönböztethetők-e a jelen ügytől. Két lehetséges érvelés képzelhető el e tekintetben.

30. Először, felhozható az az érv, hogy amíg a C-61/03. sz. ügy az EAK 37. cikk hatályát érintette, addig eltérő megfontolásokat kell alkalmazni az EAK 31. cikk (és a cikken alapuló jogszabályok) hatályának vizsgálata során. Kiemelhető lenne például az a tény, hogy az EAK 31. cikk nem ruházza fel a Bizottságot az atomenergia körében az ítélet 35. pontjában meghatározottak értelmében „aktív beavatkozását lehetővé tevő" hatáskörrel, hanem csupán arról rendelkezik, hogy Bizottság jogalkotási javaslattal élhet Tanács felé az alapvető előírások meghatározása érdekében.

31. Véleményem szerint azonban ez az érvelés nem áll meg. A Bíróság maga is úgy határozza meg a C-61/03. sz. ügyben eldöntendő kérdést, hogy az EAK-Szerződés hatálya, annak egészét tekintve, kiterjed-e az atomenergia katonai célú hasznosítására. [17] Az ítélet nyelvezete mindvégig ezt a megközelítést igazolja: a katonai tevékenységekre nem csupán az EAK 37. cikk hatálya nem terjed ki, hanem az kívül esik az „[EAK-] Szerződés hatályán" [18] is. Továbbá, a Bíróságnak az erre a megállapításra vezető, –

16 – Habár az ítéletben kismértékben eltérő megfogalmazásokat használ a fogalom kifejezésére – „az atomenergia katonai hasznosítása" (lásd fent, 25. pont); „a katonai területre tartozó tevékenységek" (lásd fent, 36. pont) – álláspontom szerint nincsen lényeges gyakorlati különbség ezen megfogalmazások között.

17 – Lásd fent, 25. pont.

18 – Lásd fent, 36. pont.

lényegében az EAK-Szerződés célkitűzésein, és e Szerződésben az EK-Szerződés 296. cikkhez hasonló, a tagállamok részére katonai érdekeikre tekintettel biztosított általános mentesség hiányán alapuló – három összetevőből álló indokolása az egész Szerződésre alkalmazandó, így az az EAK 31. cikkre ugyanúgy vonatkozik, mint az EAK 37. cikkre.

32. Másodszor, a jelen ügyben a Bizottsághoz hasonlóan az az érv is felhozható, hogy különbséget kell tenni a 89/618 irányelv 5. cikke (3) bekezdése értelmében adandó tájékoztatás természete, és ezzel összehasonlítva az EAK 37. cikk alapján adandó tájékoztatás között. Míg az 5. cikk (3) bekezdése a lakosság számára a radiológiai veszélyhelyzet esetén követendő egészségvédelmi intézkedésekről szóló általános tájékoztatást ír elő, az EAK 37. cikke ennél tovább megy, és vitathatóan magában foglalja a katonai nukleáris hulladékra vonatkozó adatok alapján történő „*reverse engineering*" veszélyét. Ezzel ellentétben a tagállamok katonai érdekeit fenyegető veszély valójában elhanyagolható lenne az 5. cikk (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségnek a katonai forrásból eredő atomenergiára való kiterjesztése által. Ez különösen így van a jelen ügyben, ahol a GIBPUBSAFE készenléti terv a lakosság számára már mindenesetre hozzáférhető a gibraltári közkönyvtárban.

33. Ezen a ponton először is elismerem, hogy jelentős szimpátiával bírok az ügynek a Bizottság által támogatott kimenetelének lényege irányában. Valóban nagyon nehéz lenne azzal érvelni, hogy a tagállamok katonai érdekeit veszélyeztetné a lakosság számára adott alapszintű tájékoztatás arról, hogy nukleáris baleset vagy veszélyhelyzet esetén hogyan védjék magukat a leghatékonyabban. Ahogyan az a 89/618 irányelv I. mellékletéből egyértelmű, az 5. cikk (3) bekezdésében meghatározott tájékoztatási kötelezettség teljesen általános jellegű, és a radioaktivitásra és annak az emberekre és a környezetre gyakorolt hatására vonatkozó alapvető tényeket; a radiológiai veszélyhelyzet esetén a lakosság figyelmeztetésére, védelmére és mentésére irányuló szükségintézkedéseket; radiológiai veszélyhelyzet esetén a lakosságra irányadó magatartási szabályokra vonatkozó információt foglalja magában.

34. Továbbá, az Egyesült Királyságtól az 5. cikk (3) bekezdésében meghatározott kötelezettség teljesítése érdekében elvárt erőfeszítések a jelen ügyben minimálisak: ahogyan azt a tárgyaláson a Bizottság megerősítette, az Egyesült Királyság ezen kötelezettségnek csupán azzal is eleget tehet, ha a HMS Tireless-t érintő radiológiai veszélyhelyzet esetén valószínűleg érintetté váló lakossághoz postaládáján keresztül eljuttatja a GIBPUBSAFE készenléti tervet. Szükségtelen kimondani, hogy ez elhanyagolható tehernek tűnik az 5. cikk (3) bekezdése által célul kitűzött, a lakosság egészségvédelmi érdekeinek elsődleges fontosságával összehasonlítva. [19] A jelen ügy tényállása alapján ezért

19 – Az EAK-Szerződés második címe III. fejezetében foglalt, a lakosság egészségvédelmének fontosságát illetően lásd a C-61/03. sz. ügyre vonatkozó indítványom 67–77. pontját.

egyáltalán nem megnyerő az Egyesült Királyságnak és a Francia Köztársaságnak az ilyen kötelezettség létezését cáfoló álláspontja.

35. Mindemellett a Bizottságnak az 5. cikk (3) bekezdése értelmében adandó tájékoztatás természetére alapozott jogi érvelése számomra orvosolhatatlanul tévesnek tűnik. Ahogyan azt az Egyesült Királyság is kiemelte, nyilvánvaló, hogy valamely, a 89/618 irányelvben, mint másodlagos jogforrásban meghatározott kötelezettség hatálya nem lehet tágabb, mint a jogi alapját képező EAK 31. cikk hatálya. Ugyanakkor, amint azt már kifejtettem, a Bíróságnak a C-61/03. sz. ügyben hozott kategorikus ítélete egyértelművé teszi, hogy az EAK-Szerződés – beleértve annak 31. cikkét – egyáltalán nem alkalmazható a katonai forrásból eredő nukleáris sugárzás vonatkozásában.[20] Véleményem szerint nincs lehetőség az ítélet lényegének megőrzésére, ha egyidejűleg valamely olyan egyedi esetben kivételt engedünk, amelyben valójában az EAK-Szerződésben meghatározott kötelezettségnek a katonai forrásból eredő sugárzásra alkalmazása esetén a tagállamok katonai érdekeit fenyegető veszély nem merül fel. Különösen, nekem úgy tűnik, hogy a Bíróság ítélete nem enged meg semmiféle „arányosság" típusú érvelést, amely a tagállamok katonai érdekeit fenyegető esetleges veszélyeket a lakosság egészségvédelmére vonatkozó esetleges előnyökkel állítja szembe annak vizsgálata során, hogy az EAK-Szerződésben meghatározott kötelezettségek valamely konkrét esetben alkalmazandók-e és milyen mértékben.

36. Hozzátenném, hogy a Bíróság nyilvánvalóan szándékosan választott ilyen egyértelmű megoldást: elegendő emlékezni arra, hogy az ügyre vonatkozó indítványomban arányossági alapon közelítettem az ügyhöz. Továbbá, a Bizottság az EAK 37. cikk köztes értelmezése érdekében érvelt, amely által a tagállamok, nemzetvédelmi érdekeikre figyelemmel, maguk dönthetnének a katonai forrásból eredő radioaktív anyagok „hulladékká" minősítésének időpontjáról, és az e cikk értelmében adandó általános tájékoztatás tartalmáról. A Bizottság megközelítését a Bíróság kifejezetten elutasította.[21]

37. Fentiekből következően a Bíróság a C-61/03. sz. ügyben hozott ítéletének elkerülhetetlen következménye, hogy mindaddig, amíg a Közösség az EK-Szerződésben ráruházott hatásköre alapján ezen a területen nem alkotott jogszabályt,[22] a lakosság egészségvédelme hézagos marad. Az ítélet szöve-

20 – A Bíróság ítéletében rejlő egyetlen elhanyagolható fenntartásom az a tény, amire az Egyesült Királyság is rámutatott, hogy a tagállamoknak a levegőben, vízben és talajban mérhető radioaktivitás általános mértéke jelentésének kötelezettsége (lásd az EAK 35. és 36. cikket) szükségképpen magában foglalja a katonai forrásból eredő és az átfogó mérték részét képező radioaktivitás teljesen esetleges mérését is.

21 – A 3. lábjegyzetben hivatkozott C-61/03. sz. Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben hozott ítélet 38–42. pontja.

22 – Lásd fent, 44. pont.

géből egyértelmű, hogy a Bíróság elfogadta ezt a következményt. Ezen okoknál fogva arra kell következtetnem, hogy a Bizottság keresetét el kell utasítani.

VI – Végkövetkeztetések

38. A fent kifejtettek alapján azt javaslom, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

1) Utasítsa el a Bizottság annak megállapítására irányuló keresetét, hogy az Egyesült Királyság – mivel a gibraltári kikötőben horgonyzó, a Királyi Haditengerészet kötelékébe tartozó „HMS Tirelesss" atom-tengeralattjáróval kapcsolatban előzetesen nem tájékoztatta a gibraltári lakosságot a radiológiai veszélyhelyzet esetén követendő egészségvédelmi intézkedésekről, – nem teljesítette a lakosságnak a radiológiai veszélyhelyzet esetén alkalmazandó egészségvédelmi intézkedésekről és a védekezés során irányadó magatartási szabályokról történő tájékoztatásáról szóló, 1989. november 27-i 89/618/Euratom tanácsi irányelv 5. cikkének (3) bekezdéséből eredő kötelezettségét

2) A Bizottságot kötelezze az Egyesült Királyság költségeinek viselésére.

3) A Francia Köztársaságot kötelezze saját költségei viselésére.